

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 24.05.2024 р. № 2890/ІПК/99-00-24-03-03 ІПК

Щодо практичного застосування норм чинного законодавства

Державна податкова служба України, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), розглянула звернення (), щодо застосування окремих норм чинного законодавства та в межах компетенції повідомляє.

Платник податків у своєму зверненні повідомляє що, є фізичною особою – підприємцем, платником єдиного податку третьої групи. Основними напрямками діяльності фізичної особи – підприємця є надання іноземним замовникам послуг з розроблення та тестування програмного забезпечення, послуг з надання консультацій з питань інформатизації та інші послуги у сфері інформатизації (далі – Послуги).

Платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з наступних питань:

- 1. Чи включаються до доходу фізичної особи – підприємця платника єдиного податку кошти, отримані від нерезидентів за зовнішньоекономічними контрактами, на рахунки відкриті в системах PAYONEER та WISE, у разі, якщо такі кошти в подальшому перераховуються на рахунки, відкриті у банківських установах в Україні для здійснення підприємницької діяльності в повному обсязі, що були отримані на рахунки, відкриті у платіжних системах PAYONEER та WISE? В який термін необхідно виконати перерахування коштів: протягом місяця в якому було надходження коштів на рахунки, відкриті в системах PAYONEER та WISE, протягом кварталу чи до кінця фінансового року?*
- 2. Яка дата вважається датою отримання доходу платником єдиного податку: дата надходження коштів на рахунки відкриті в системах PAYONEER та WISE, чи дата надходження коштів на рахунки відкриті в банківських установах України?*

Відповідно до ст. 42 Конституції України кожен громадянин має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом.

Частиною другою ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно зі ст. 1 Закону України від 16 квітня 1991 року № 959-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність» зі змінами та доповненнями (далі – Закон № 959) зовнішньоекономічна діяльність – це, зокрема, діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

Фізичні особи, які мають постійне місце проживання на території України, мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, якщо вони зареєстровані як підприємці згідно з Законом України «Про підприємництво» (частина друга ст. 5 Закону № 959).

Відносини, що виникають у сфері здійснення валютних операцій, валютного регулювання і валютного нагляду, регулюються Конституцією України, Законом України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» зі змінами та доповненнями (далі – Закон № 2473), іншими законами України, а також нормативно-правовими актами Національного банку України (далі – НБУ), прийнятими відповідно до Закону № 2473.

Принципи валютного регулювання, які викладені у ст. 2 Закону № 2473, передбачають, зокрема, право фізичних та юридичних осіб – резидентів укласти угоди з резидентами та (або) нерезидентами та виконувати зобов'язання, пов'язані з цими угодами, у національній валюті чи в іноземній валюті, у тому числі відкривати рахунки у фінансових установах інших країн.

Частиною третьою ст. 4 Закону № 2473 передбачено, що резиденти з урахуванням обмежень, визначених Законом № 2473 та іншими законами України, мають право відкривати рахунки в іноземних фінансових установах та здійснювати через такі рахунки валютні операції.

При цьому порядок відкриття рахунків в іноземних фінансових установах регулюється законодавством тієї країни, в якій відкривається рахунок.

Порядок проведення розрахунків за валютними операціями визначається Національним банком України (частина четверта ст. 5 Закону № 2473).

Постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 затверджено Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті (далі – Положення № 5), яке визначає заходи захисту, запроваджені НБУ, порядок їх застосування (порядок здійснення валютних операцій в умовах запроваджених цим Положенням заходів захисту), а також порядок здійснення окремих операцій в іноземній валюті.

Відповідно до абзацу першого п. 16 розділу I Положення № 5 розрахунки за зовнішньоекономічними операціями здійснюються виключно через рахунки в банках.

Пунктом 23 розділу II Положення № 5 передбачено, що грошові кошти від нерезидента за операціями резидента з експорту товарів підлягають зарахуванню на рахунок резидента в Україні в банку.

Одночасно зауважуємо, що PayPal – це міжнародна платіжна система, Wise є міжнародною системою грошових переказів, а отже рахунки відкриті у вказаних системах не вважаються рахунками, відкритими у банківських установах.

Порядок застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлено главою 1 розділу XIV ПКУ.

Відповідно до п. 292.1 ст. 292 ПКУ доходом для фізичної особи – підприємця є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ст. 292 ПКУ. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Дохід, виражений в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на дату отримання такого доходу (п. 292.5 ст. 292 ПКУ).

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (п. 292.6 ст. 292 ПКУ).

Ведення обліку і складення звітності платниками єдиного податку визначено ст. 296 ПКУ.

Так, відповідного до п. 296.2 ст. 296 ПКУ платники єдиного податку першої та другої груп подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені п. 295.1 ст. 295 ПКУ, а також відомості про суми єдиного внеску, нарахованого, обчисленого і сплаченого в порядку, визначеному законом для даної категорії платників.

Така податкова декларація подається, якщо платник єдиного податку не допустив перевищення протягом року обсягу доходу, визначеного у п. 291.4 ст. 291 ПКУ, та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої групи.

Згідно з п. 296.3 ст. 296 ПКУ платники єдиного податку третьої групи подають до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду.

Податкова декларація платника єдиного податку складається наростаючим підсумком з урахуванням норм п.п. 296.5 і 296.6 ст. 296 ПКУ (п. 296.7 ст. 296 ПКУ).

Таким чином, якщо кошти, отримані від здійснення зовнішньоекономічної діяльності, зараховані на рахунок, відкритий у системі Payoneer та Wise, та в подальшому перераховуються на рахунок, відкритий у банківській установі в Україні для здійснення підприємницької діяльності (впродовж звітного періоду, але не пізніше річного податкового (звітного) періоду), то такі кошти включаються до доходу фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку та оподатковуються у порядку, визначеному главою 1 розділу XIV ПКУ.

При цьому для фізичної особи – підприємця усі вартісні показники, що включаються до доходу, відображаються у національній валюті України.

Показники, виражені в іноземній валюті, перераховуються у національну валюту за офіційним курсом гривні до іноземних валют, встановленим НБУ на дату їх отримання у системах Payoneer та Wise.

Разом з тим, якщо зазначені кошти залишаються на кінець звітного податкового періоду на рахунку, відкритому у системі Payoneer та Wise, тобто не зараховуються на рахунок, відкритий у банківській установі України для здійснення підприємницької діяльності, або зараховуються на рахунок в Україні, який відкритий для власних потреб, то такі кошти оподатковуються як іноземний дохід за правилами, встановленими для платників податків – фізичних осіб.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.